

Uvedte lidské hodnoty do praxe

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 22. listopadu 2006* ←

Dnešní člověk je pyšný, že ovládá veškerá odvětví poznání a prostudoval mnoho literatury. Nepokouší se však porozumět podstatě vzdělání. Dnes se vyučování omezuje jen na fyzické a světské aspekty a aspekty morální, etické a duchovní se opomíjejí. Rodiče vyvíjejí vytrvalé úsilí, aby zajistili dětem vzdělání. Nikdo se však nepokouší poznat skutečný smysl vzdělávání. Lidé si myslí, že ti, kteří jsou výřeční a prostudovali mnoho knih, jsou velmi vzdělaní. Ve skutečnosti to však ukazuje jen na znalost abecedy a nic jiného. Pouhou znalost abecedy nelze nazvat vzděláním. Kromě znalosti písmen musí znát člověk význam slov a vět, které se z nich skládají.

Král Kršnadévarája si tuto pravdu uvědomoval a proto svolal velké shromáždění. Všem básníkům a učencům položil jedinou otázku. Ve shromáždění bylo také osm proslulých básníků jeho dvora, známých jako *aštadiggadžové*: Allasáni Péddana, Nandi Timmana, Mádajagári Mallana, Dhúrdžati, Ajjalarádžu Rámabhadhrudu, Pingali Súrana, Rámarádžabhúšanudu a Ténáli Rámakršna. Kršnadévarája chtěl vědět, kdo z nich je nejlepší. Chtěl, aby vytvořili smysluplnou větu z pěti slabik tak, aby všechny slabiky měly stejný význam v pěti různých jazycích. „Kdo přijde zítra ráno s odpovědí na otázku, bude patřičně odměněn,“ oznámil.

Jelikož byl jeho dům daleko, Ténáli Rámakršna se rozhodl, že noc stráví v domě svého švagra. Když mu dávali na noc pohodlné lůžko, odmítl na něm spát slovy: „Musím do rána přemýšlet nad odpovědí. Takováto postel mne za okamžik uspí. Udělte mi lůžko v přístřešku pro dobytek.“ Jak tak ležel na lůžku, v jednu hodinu ráno se jedna z krav otelila. Rámakršna zavolal, aby to švagrovi oznámil. Ten chtěl vědět, která z krav se otelila, neboť dával kravám různá jména, jako Lakšmí, Sarasvatí, Rádhá a podobně. Zeptal se proto: „*Je áv ra bava?*“ (Ó, švagře, která kráva to je?) Když to Rámakršna uslyšel, jeho radost neznala hranic, neboť našel odpověď na královu otázku. Proto si větu opakoval znovu

a znovu. Jeho švagr si pomyslel, že se Rámakršna tak podivně chová proto, že málo spal.

Následující ráno přišel Rámakršna na královský dvůr a zjistil, že nikdo jiný odpověď na otázku nenalezl. Všichni ostatní byli přesvědčeni, že není možné takovou větu utvořit. „*Je áv ra ba va*. Tak zní odpověď,“ oznámil. Všichni byli zmateni. Nato Rámakršna vysvětlil: „*Je*“ v marátštině, „*áv*“ v hindštině, „*ra*“ v telugštině, „*ba*“ v kannadštině a „*va*“ v tamilštině mají stejný smysl, tedy „přijď“. V této větě bylo všech pět jazyků. Tímto způsobem by měl každý člověk znát význam každé slabiky. Lidé dnes čtou mnoho knih, aniž by znali pravý smysl slov. V dávných dobách však znali význam každé slabiky, kterou studovali.

Kršnadévarája byl odpovědí potěšen a daroval Rámakršnovi váček zlatých mincí a drahocenných diamantů. Rámakršna měl z králova cenného daru radost, ale měl obavu, jak si jej ochrání. Proto krále požádal o dva strážce, aby si mohl váček dopravit bezpečně až domů. V doprovodu stráže jej domů donesl.

Po příchodu domů si pomyslel, že když bude mít váček někde v domě, přinese mu to spoustu starostí, jelikož neměl žádný železný trezor. Přišla jeho žena a všimla si váčku. V tu chvíli Rámakršna zpozoroval dva zloděje, kteří ho celou cestu sledovali a nyní se skrývali za jeho domem. Nato ženě oznámil, že váček se zlatými mincemi a cennými kameny hodí do studny za domem, aby byl v bezpečí. Mluvil hlasitě, aby ho zloději mohli zaslechnout. Místo, aby hodil do studny váček s drahokamy, hodil tam váček s obyčejnými kameny.

Zloději čerpali vodu ze studny celou noc v očekávání, že získají váček zlatých mincí a drahokamů. Všechny jejich pokusy byly bezvýsledné. Studnu opustili při úsvitu. Ténáli Rámakršna byl rád, že ochránil cenný váček před spáry zlodějí, zatímco mu zloději zavraždili pole.

Ten, kdo zná význam každé slabiky, každého slova a věty, je pravý básník. Ténáli Rámakršna takovým velkým básníkem byl.

*Kavim purána manuśásitáram anóraníjamsamanusmarédja,
Sarvoasja dhátáramačintjarúpam áditjavarnam tamasa parastát.*

*Ten, kdo rozjímá nad vši moudrostí, bezvěkým bytím, nad vládcem všeho,
jemnějším než nejjemnějším, udržovatelem všehomíra,
s podobou mimo dosah lidské představitosti,
zářícím jako slunce a zcela mimo temnotu nevědomosti,
dosáhne vskutku onoho nejvyššího božského Puruši (Boha).*

Dnes se lidé pokoušejí poznat smysl vět bez toho, že by se pokusili znát význam písmen, slabik a slov a nikdo nedává větám morální, etickou a duchovní důležitost. Je odpovědností učitelů, aby šířili poznání, které se vztahuje k morálním, etickým a duchovním principům. To je právě vzdělávání. Studenti dnes usilují o studium, ale když se jich zeptáte, co dělají, odpoví: „*Čaduvou-kontunnamu*,“ což také znamená: „Kupujeme si vzdělání.“ To vůbec žádné vzdělání není. Musíme poznat význam každé slabiky, každého slova, každé věty a podle toho jednat.

Navzdory veškerému nabytému světskému poznání musí každý člověk dojít svého konce, který je neodvratný. Měl by nabývat takového poznání, které činí člověka nesmrtelným. Je to poznání pěti lidských hodnot, tedy *satji* (pravdy), *dharmy* (správného jednání), *šánti* (míru), *prémy* (lásky) a *ahinsy* (nenásilí). První je *satja*. Pravda je nesmrtelná. Pravda je jen jedna, ne dvě. *Dharma* je věčná. *Šánti* je zdrojem blaženosti. Další je *préma*. Láskou je obdařen každý člověk od samého dětství do stáří až na hranici smrti. Láska však nezná smrt. Poslední v řadě, ale ne nejméně významná, je *ahinsá*. Kde je pro *ahinsu* smrt? Tento princip šířil Buddha. Prohlašoval: „*Ahinsá paramó dharmah*“ (nenásilí je nejvyšší *dharmou*). Právě vzdělávání je v poznání a uplatňování těchto pěti principů.

Mluvte pravdu, držte se cesty správného jednání a prožívejte mír. Dělte se o lásku se všemi a vedte život s nenásilím. To je podstatou vzdělání. Toto je pět hlavních lidských hodnot, které by se měly šířit ve světě. Jsou věčné a nesmrtelné. Dnes se honíme po všem, co je pomíjivé a nevšímáme si toho, co je nesmrtelné.

Indický prezident vám řekl mnoho důležitého. Když toto učení uvedete do praxe, můžete dosáhnout velkých výšin. Každá lidská bytost je obdařena pěti hodnotami. Budeme-li je podporovat, staneme se Bohem.

Védy tvrdí: „*Tat tvam asi*“ (To jsi ty). Toto hluboké prohlášení obsahuje esenci všeho poznání. Proto by se mělo těchto pět lidských hodnot vštěpovat každému již od dětství. Když se spolehnete na pravdu, dosáhnete v životě všeho. *Daivam mánuša rúpéna* (Bůh je v lidské podobě). Bůh není mimo člověka. Všichni jsou vtělením božství. Ve všech je stejný princip *átmana*. Bere však na sebe mnoho jmen.

Rozvíjejte sebedůvěru. Všem obtížím čelte se sebedůvěrou. Každého, koho vidíte, považujte za svůj obraz. Bůh je mimo vlastnosti a činy. Rozvíjejte sebeobětování. *Na karmaná na pradžajá dhanéna tjágénaiké amrtatvamánašuh* (nesmrtelnost není dosažena činy, potomstvím či bohatstvím, je dosahována jen obětí). Měli byste být připraveni přinést jakoukoli oběť. Buďte pevně přesvědčeni:

„Já jsem Bůh a Bůh není ode mne oddělen.“ Bůh je všude, kamkoli pohlédnete. Neexistuje nic jiného než Bůh. Jména a tvary mohou být odlišné, ale ve všech je tentýž princip *átmana*. Vše, co člověk prožívá, je důsledkem jeho činů.

Je již hodně pozdě. Nechci vám působit nepohodlí tím, že bych mluvil příliš dlouho. Stačí, když budete znát těchto pět principů a uvedete je ve svém každodenním životě do praxe. Jen jejich uplatňováním je můžete poznat, ne pouhou četbou či psaním o nich. Poznání, které není uvedeno do praxe, není žádné poznání. Uvedte do praxe alespoň jeden či dva principy z toho všeho, co jste se učili. Jen tak bude váš život spasen a vy získáte zásluhy. Jen tehdy budete následovat správnou cestu.

Ode mne i od pana Kaláma jste slyšeli mnohé. Jaký má smysl všechno poslouchat, když to nevedete do praxe? Je to vaše štěstěna, která vám umožnila vyslechnout svatá slova. Využijte příležitosti co nejlépe a dosáhněte cíle svého života. Pán Kršna v Bhavagadgítě prohlásil: „*Mamaivánšó džívalóké džívabhútah sanátanah*“ (věčný *átman* ve všech bytostech je částí mého bytí). Vy všichni jste jiskrou božství. Vy nejste pouzí smrtelníci. Nejste ode mne oddělení. Jelikož jste dílem mého božství, měli byste podle toho jednat. Neplývejte svým časem ve zbytečném tlachání. Těchto pět hodnot pochází z Boha.

Kam se podíváte, tam je princip jednoty. Vy a já jsme jedno. Mnoho lidí se mne ptá na moji pravou totožnost. Odpovídám jim: „Vy a já jsme jedno. Vy nejste ode mne oddělení.“ Všechny své bližní považujte za své bratry a sestry a posilujte pouto lásky k nim. Všichni byste měli být jednotni. Nikdy nedávejte prostor špatným vlastnostem jako je hněv, nenávisť a žárlivost. Tyto vlastnosti vytvářejí rozdílnosti. Měli bychom rozvíjet pět lidských hodnot, které podporují harmonii a jednotu ve světě. Měli bychom rozvíjet vlastnosti, které nás přivádějí blíž jeden ke druhému a ne ty, které nás oddělují. Přenechte břemeno své odpovědnosti na Bohu. Toto je mé dnešní poselství k vám.

*U příležitosti 25. výročního setkání Šrí Satja Sái univerzity,
v Prašánti Nilajam dne 22. listopadu 2006*